

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου.....

Τη γλώσσα μου 'δώσαν ελληνική

Το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου

Οδυσσέας Ελύτης

Κατά κοινή παραδοχή, η γλώσσα είναι ένας ζωντανός οργανισμός που βρίσκεται σε μία αέναη κίνηση, σε μία αδιάκοπη μεταβολή, ώστε να ανταποκρίνεται στον ψυχισμό και στις ανάγκες του ανθρώπου της κάθε εποχής. Ο άνθρωπος ως κοινωνικό όν έχει την ανάγκη να επικοινωνεί με τους γύρω του, όχι μόνο για να επιτελεί εργασίες απαραίτητες για την επιβίωσή του, αλλά και επειδή αναζητά την συντροφικότητα που του παρέχει ασφάλεια και ψυχική ισορροπία. Η γλώσσα, όμως, δεν είναι τόσο ξεχωριστή μόνο ως εργαλείο επικοινωνίας.

Από τη στιγμή που ο άνθρωπος εισήγαγε την γλώσσα ως έννοια στη ζωή του δεν είναι δυνατό να νοηθεί η σκέψη δίχως αυτή. Σκέψη και γλώσσα είναι πλέον δύο έννοιες συνυφασμένες. Μάλιστα η γλώσσα αποτελεί την προϋπόθεση που δίνει στη σκέψη συνείδηση του εαυτού της. Έτσι, η γλωσσική πενία συνεπάγεται άμεσα πνευματική ρηχότητα και νοητική αδυναμία.

Παράλληλα, αποτελεί και το θεματοφύλακα της εθνικής παράδοσης. Είναι ο φορέας των αξιών, των ηθών, των αντιλήψεων του κάθε έθνους. Η εθνική λαλιά λειτουργεί ως ένα διαφορετικό παράθυρο στον κόσμο και συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση του παγκόσμιου πολιτισμού.

Βέβαια, είναι γεγονός πως η γλώσσα αντιμετώπισε κατά καιρούς πολλές δυσκολίες, όμως, κατάφερε να επιβιώσει χάρη στην προσαρμοστικότητα της και στην αφομοιωτική της ικανότητα. Δυστυχώς, σήμερα όλη η ζύμη της γλώσσας έχει εξαντληθεί και απέμεινε μόνο η μαγιά της να διαφυλάττει τη φωνή της ανθρωπότητας που κινδυνεύει να σβήσει. Η γλωσσική κρίση είναι φαινόμενο επιβεβαιωμένο και απειλεί όλη τη γλωσσική κοινότητα .

Κάνοντας μια απόπειρα ανίχνευσης των παραμέτρων που στοιχειοθετούν το πρόβλημα αυτό θα διαπίστωνε ο καθένας μας ότι η εισβολή της τεχνολογίας στη ζωή μας διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο. Η τεχνολογία όχι μόνο ως μέσο διευκόλυνσης της καθημερινότητας αλλά και ως τρόπος ζωής εκτόπισε της ανθρωπιστικές επιστήμες και κατά συνέπεια τη γλώσσα. Η τεχνολογηλετημένη δύση που διακρίνεται από τον άκρατο υλισμό και τον αμοραλισμό απαιτεί μια γλώσσα στεγνή, στείρα και τυπική, που στοχεύει αποκλειστικά στην αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων.

Άλλωστε, στο σύγχρονο κόσμο η εικόνα αντικατέστησε τις λέξεις. Οι ιθύνοντες των μέσων ενημέρωσης ενδιαφέρονται μόνο για τη θεαματικότητα ή την ακροαματικότητα των εκπομπών τους και ελάχιστα προβληματίζονται για τη σωστή χρήση της γλώσσας. Ιδιαίτερα στη χώρα μας είναι έκδηλη η απουσία ορθογραφικού ελέγχου και φιλολογικής επιμέλειας στα κείμενα των

δελτίων ειδήσεων, όπως και αίσθηση κάνει η γλωσσική ανεπάρκεια πολλών ατόμων που εργάζονται στο τομέα της πληροφόρησης.

Επιπλέον, ένας νέος κίνδυνος που ανακύπτει είναι η παγκοσμιοποίηση. Η παγκόσμια κοινότητα έρχεται πλέον αντιμέτωπη με την πρόκληση της γλωσσικής πολυμορφίας. Ο κίνδυνος της επικράτησης μιας ενιαίας γλώσσας προερχόμενης από ένα ισχυρό κράτος είναι υπαρκτός. Έτσι πολύ εύκολα η παγκοσμιοποίηση, που θα έπρεπε να ευνοεί τη συνύπαρξη και την αλληλεπίδραση των λαών, μπορεί να μετατραπεί σε μία γλωσσική τυραννίδα που θα καταπιέζει τα ασθενέστερα έθνη.

Το φαινόμενο αυτό μάλιστα εντείνεται από το λαϊκισμό των ημερών και την προπαγάνδα ότι η εκλαΐκευση και η απλούστευση της γλώσσας κάνουν τη μόρφωση κτήμα του λαού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να εκχυδαΐζουν οι επιτήδριοι την εθνική λαλιά και να ευνουχίζουν τη σκέψη του πολίτη.

Τέλος, αναφορά επιβάλλεται να γίνει και στην παραφθορά των λέξεων στο χώρο της πολιτικής. Οι λέξεις γυμνώνονται από το πραγματικό τους περιεχόμενο, γίνονται συνθήματα και χρησιμοποιείται η λεγόμενη «ξύλινη» γλώσσα από λαοπλάνους πολιτικούς και πονηρούς πολιτευτές που ενδιαφέρονται μόνο για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων.

Συνοψίζοντας, η γλωσσική κρίση -παγκόσμιο και ταυτόχρονα εθνικό φαινόμενο- απαιτεί την δέουσα προσοχή της διεθνούς κοινότητας. Επομένως, κρίνεται ως αδήριτη ανάγκη η ενεργοποίηση όλων των αρμόδιων φορέων, προκειμένου να βρεθούν ρηξικέλευθοι τρόποι αντιμετώπισης της γλωσσικής πενίας πριν ο άνθρωπος απογυμνωθεί από τον πολιτισμό και παραμείνει άνοος και άλαλος μέσα στη ζούγκλα της τεχνολογικής ανάπτυξης.

Καλημέρη Αντωνία –Αρετή